

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส
ร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์และความคิดสร้างสรรค์
Effects of Learning Management on Ramwong Marttratharn by Using Davies'
Practical Skills Accompanied with Group Process on Practical Dancind Art Skills
and Creative Thinking

จุฑารัตน์ เต็นภูเขา*, สุรัชย์ ปิยานุกูล, วันทนี นามสวัสดิ์

Jutarat Tenpusa, Surachai Piyanukool, Wanthanee Namsawat

สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

Curriculum and Learning Management, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University,

Buriram 31000 Thailand

*Corresponding author E-mail: jutaratten2565@gmail.com

(Received: October 17 2022; Revised: November 29 2022; Accepted: December 15 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐาน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง รำวงมาตรฐาน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน เวลา 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ในการรำวงมาตรฐาน กำหนดลักษณะการให้คะแนนแบบ Rubric score จำนวน 5 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 เกณฑ์ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ กำหนดลักษณะการให้คะแนนแบบ Rubric score จำนวน 5 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 เกณฑ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ One Sample t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ทักษะปฏิบัติของเดวิส, กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์, ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์, ความคิดสร้างสรรค์

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the dramatic art practical dancing art skills of Mattayomsuksa 2 students on Ramwong Marttratharn after learning by using Davies' practical skills accompanied by group process with 80 percent criterion and 2) to compare the creative thinking on Ramwong Mattatharn after learning by using Davies' practical skills together with group process with 80 percent criterion. The sample consisted of 30 students of Mattayomsuksa 2/1 studying in the second semester of the academic year 2019 at Watbanmueangpho school, Huairat district, Buriram province selected by a cluster random sampling method. The instruments used in research were: 1) 12 lesson plans (12 hours), 2) rubric evaluation form for practical dancing art skills, 5 items with 5 criterion and, 3) rubric evaluation form for creative thinking, 5 items with 5 criterion. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and One Sample t-test used for hypothesis testing.

The findings were as follows :

1. The students studying with Davies' practical skills accompanied with the group process have increased their dramatic arts practical skills more than 80 percent with statistical significance at the .05 level.
2. The students studying with Davies' practical skills accompanied by the group process have increased their creative thinking more than 80 percent with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Davies' practical skills, group learning process method, practical skills, creative thinking

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นกำลังของชาติ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 4) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะ ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1) วิชานาฏศิลป์ เป็นวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระศิลปะ สาระนาฏศิลป์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 มาตรฐานที่ ศ 3.1 ที่ระบุไว้ว่า เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) ดังนั้น การเรียนนาฏศิลป์จะต้องใช้การแสดงออกทางนาฏศิลป์ที่ถูกต้อง การฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ นักเรียนจะต้องมีทักษะปฏิบัติที่ดี เนื่องจากกระบวนการทำท่าแต่ละเพลงจะมีท่าย่อย ๆ จำนวนมาก ถ้านักเรียนขาดทักษะปฏิบัติที่ดี จะทำให้การเรียนนาฏศิลป์เป็นเรื่องยาก ถ้านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการแสดงออกนาฏศิลป์แล้ว จะทำให้สามารถปฏิบัตินาฏศิลป์ได้อย่างถูกต้อง และนำไปประยุกต์ใช้ในการแสดงอย่างสร้างสรรค์ได้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จากการสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ ปีการศึกษา 2561 - 2562 ผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.56 , 73.56 และ 72.07 ตามลำดับ (โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์, 2562: 3) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกำหนดไว้ คือระดับคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 (โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์, 2562: 5) มาตรฐาน ศ 3.1 ม.2/2 ระบุว่า สร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร (โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์, 2562: 28) ซึ่งพฤติกรรมที่พบ คือ นักเรียนขาดทักษะในการปฏิบัติท่ารำ ไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความท้อถอย ไม่อยากที่จะเรียนวิชานาฏศิลป์ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถสร้างสรรค์การแสดงได้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ต่ำ อีกทั้ง นางเกศทิพย์ ศุภวานิช รองเลขาธิการ กพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า ทักษะรำไทย นับว่าเป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมดังกล่าวนอกจากจะเป็นการสะท้อนผลที่เกิดจากคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งมาตรฐาน/ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ และสมรรถนะสำคัญ 5 ประการแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียนอีกด้วย ซึ่งการรำไทยถือเป็นศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ บ่งบอกถึงวัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีการบ่มเพาะมาจากบรรพบุรุษ และมีการสืบทอดรุ่นต่อรุ่นเป็นพลัง soft power ของไทยที่ควรค่าแก่การรักษาและสืบทอดไปให้กับคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ให้ได้ซึมซับความเป็นชาติไทยผ่านงานศิลปะแขนงนาฏศิลป์ไทย ความงดงามของท่ารำที่เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นต่อยอดจากนาฏศิลป์ไทยโบราณ และยังสามารถนำไปสู่นาฏศิลป์ไทยประยุกต์ แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ บูรณาการความเป็นไทย และสมัยใหม่ รวมถึงดนตรีที่ใช้หรือเพลงประกอบมีที่มาจากวรรณคดี จากประวัติศาสตร์ของไทย ผสมกลมกลืนได้อย่างลงตัว

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีวิธีที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประสบความสำเร็จ คือ การจัดกิจกรรมโดยใช้ทักษะปฏิบัติเดวิส (Davies) ซึ่ง ทิศนา แหมมณี (2553: 246-247) กล่าวถึงรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ดังนี้ เดวิส (Davies, 1971: 50-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อน แล้วค่อยเชื่อมโยง

ต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ คือ ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติทักษะได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้สำเร็จ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น สุวิทย์ พรหมหมวก (2556: 104) กล่าวว่า การใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) มีผลดีต่อทักษะปฏิบัติการละเล่นในท้องถิ่นและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำให้ทักษะปฏิบัติการละเล่นในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ และบุผา กัตติยง (2557: 84) กล่าวว่า การใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติการทำขนมในท้องถิ่นสงขลา และความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีทักษะปฏิบัติการทำขนมในท้องถิ่นสงขลาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

นอกจากทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสแล้ว การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ก็ยังมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย โดยกระบวนการนี้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยึดการค้นพบด้วยตนเอง เน้นกระบวนการควบคุมกำกับผลงาน และเน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน กาญจนา ไชยพันธ์ (2549: 21) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่จะดำเนินไปด้วยดีนั้น จะต้องให้สมาชิกได้รับรู้ตัวตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อกลุ่ม เชื่อว่าทุกคนมีศักดิ์ศรี มีคุณค่า มีความสามารถ และนำความสามารถมาสู่กลุ่ม เพราะฉะนั้นสมาชิกในกลุ่มต้องร่วมกันทำงานภายในกลุ่ม ให้ความร่วมมือต่อกลุ่ม แสดงความสามารถ แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น เข้าใจในบทบาทของตนเอง ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะส่งผลมาสู่ความสำเร็จของกลุ่ม การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ให้สมาชิกได้ร่วมกิจกรรมร่วมกันมาก ๆ และมีการเสริมแรงจูงใจ ต้องคำนึงถึงการสื่อสารกันภายในกลุ่ม การสื่อสารเป็นหัวใจข้อหนึ่งของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพราะการสื่อสารทำให้เกิดวินัย และประสิทธิภาพในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมาย นอกจากนี้ ทิศนา เขมมณี (2545: 142-143) ได้กล่าวถึง การสอนกลุ่มสัมพันธ์

มีลักษณะดังนี้ คือ 1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมต่าง ๆ 4) เน้นกระบวนการควบคุมกำกับผลงาน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยทำให้เกิดผลงาน 5) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้และมีทักษะชีวิตได้เป็นอย่างดี ดังนั้น กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จะช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบและสร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ช่วยเหลือกันเป็นกลุ่ม ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รวบรวมมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่มีปัญหาดังกล่าว ได้ฝึกพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์และมีความคิดสร้างสรรค์ อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รวบรวมมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รวบรวมมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ มีทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รวบรวมมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รวบรวมมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ และความคิดสร้างสรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน มีจำนวน 62 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ อำเภอยุทธราช จังหวัดบุรีรัมย์ กำลังเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เนื่องจากมีการจัดห้องเรียนแบบ คละความสามารถ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางศิลปะ มีลักษณะเป็น rubric scores 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ และ 3) แบบ ประเมินความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ มีลักษณะเป็น rubric scores 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลอง แบบ One Group Post-test Only Design นำคะแนนมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากนั้นทดสอบความแตกต่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติ One Sample t-test

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	n	df	$\bar{X}$	ร้อยละ	S.D	t-test	Sig
หลังเรียน	30	29	17.10	85.50	1.47	10.802*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	n	df	$\bar{X}$	ร้อยละ	S.D	t-test	Sig
หลังเรียน	30	29	17.80	89.00	0.81	14.966*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ ด้วยการ จัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการ เรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานเสนอเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ ด้วยการ จัดการเรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการ เรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลของทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนด้วยการจัดการ เรียนรู้ เรื่อง รำวงมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีทักษะปฏิบัติ

นาฏศิลป์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดวิส (ทีศนา แคมมณี, 2545: 244- 245; อ้างอิงจาก เดวิส, 1971: 50-56) ที่ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิชา วงษ์วิจารณ์ (2564: 105-107) ได้ทำการวิจัย ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส รายวิชานาฏศิลป์ ชุดนาฏยาลีลาบ้านแหลม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชานาฏศิลป์ ชุดนาฏยาลีลาบ้านแหลม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.42 สูงกว่าเกณฑ์คุณภาพร้อยละ 80 และสอดคล้องกับพัชนีพงศ์ คล่องนาวา (2553: 108-111) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาความสามารถในการร่างมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการร่างมาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยนักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติคือ ความพร้อมเพรียงในการรำ ความกล้าแสดงออก การเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับบทเพลงและจังหวะของดนตรี และแสดงลีลาตามแบบนาฏศิลป์ไทย เป็นลำดับสุดท้าย

2. ผลของความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ร่างมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏินาฏศิลป์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีความคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือ วางแผนกัน ในการปฏิบัติทักษะทางนาฏศิลป์ร่วมกันเป็นกลุ่ม และร่วมกันวิเคราะห์ ประสพการณ์การเรียนรู้ จนนำไปสู่การคิดค้น และสร้างสรรค์ท่ารำใหม่ ๆ และเนื่องจากครูสาธิตท่ารำให้นักเรียนดู นักเรียนสังเกตการปฏิบัติท่ารำอย่างถี่ถ้วน และครูมีการเน้นย้ำจุดที่ควรสังเกต ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติครูเดินดูพร้อมให้คำแนะนำ โดยเน้นย้ำให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนปฏิบัติท่ารำได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง และมีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม วางแผน ปรึกษาหารือ ร่วมกันวิเคราะห์ท่ารำที่ได้เรียนมาทั้งหมดแล้วนำไปสร้างสรรค์ให้เกิดท่ารำใหม่ ๆ โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันสังเกตถึงข้อจุดบกพร่อง และเสนอความคิดเห็น จากนั้นครูประเมิน ให้คำติชม แก้ไขข้อบกพร่อง และแนะนำเพิ่มเติม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ชนันธร ธีรฤชเชาว์ (2562: 74-76) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเดวิสสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวิส สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และสอดคล้องกับ ชูติกาญจน์ รุ่งเรือง (2552: 72-74) ได้ศึกษากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้หลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการสอนโดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ดีขึ้น เนื่องจากครูสาธิตท่ารำให้นักเรียนดู นักเรียนสังเกตการปฏิบัติท่ารำอย่างละเอียด และครูมีการเน้นย้ำจุดที่ควรสังเกต เมื่อนักเรียนปฏิบัติครูเดินดูพร้อมให้คำแนะนำ โดยเน้นย้ำให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนปฏิบัติท่ารำได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง และมีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม วางแผน ปรึกษาหารือ ร่วมกันวิเคราะห์ท่ารำที่ได้เรียนมาทั้งหมดแล้วนำไปสร้างสรรค์ให้เกิดท่ารำใหม่ ๆ โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันสังเกตถึงข้อจุดบกพร่อง และเสนอความคิดเห็น จากนั้นครูประเมิน ให้คำติชม แก้ไขข้อบกพร่อง และแนะนำเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

จากการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ร่างมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อทักษะปฏินาฏศิลป์และความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูที่จะนำการจัดการเรียนรู้ไปใช้จะต้องศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ เพื่อจะได้ช่วยให้การดำเนินการสอนเป็นไปด้วยดีและประสบผลสำเร็จ
2. ครูควรมีผู้ช่วยในการประเมินผลหรือใช้กล้องอัดวิดีโอขณะนักเรียนสอบปฏิบัติเพื่อการประเมินผลที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อทักษะปฏิบัติกับการพัฒนาอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2549). **กระบวนการกลุ่ม**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชุตिकाญจน์ รุ่งเรือง. (2552). **การเปรียบเทียบความรู้ทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ วิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชนันธร หิรัญเชาว์. (2561). **การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเดวิสสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทิตนา แหมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). **กลุ่มสัมพันธ์ : เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: นิชนแอตเวอร์ไทซิงกรุฟ.
- บุปผา กัตติยง. (2557). **ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัติการทำขนมในท้องถิ่นสงขลาและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พชนิพงศ์ คล่องนาวา. (2553). **การพัฒนาความสามารถในการจำมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์. (2562). **รายงานผลการปฏิบัติการสอน**. บุรีรัมย์: โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์.
- _____. (2562). **หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ**. บุรีรัมย์: โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์.
- สุวิทย์ พรหมมวก. (2556). **ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) ที่มีต่อทักษะปฏิบัติการละเล่นในท้องถิ่นและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สพฐ. ใช้ Soft power นาฏศิลป์ไทย “รำเดี่ยว” เล่าเรื่องราวรักความเป็นไทย สร้างคุณลักษณะผู้เรียน. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.obec.go.th/archives/688651>. 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วรรณวิษา วงษ์วิจารณ์. (2564). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส รายวิชานาฏศิลป์ ชุดนาฏยาลีลาบ้านแหลม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.